

معلومات اساسی جهت پیشنهاد پالیسی برای مدیریت حالات تحت منازعه و غیر معمول پلنگ برفی

جون 2020

مترجم: هاشم رویش (Hashim Rooyesh)

آفیسر تحفظ منابع طبیعی در موسسه تحفظ حیات وحش (WCS) افغانستان

پس زمینه

پلنگ برفی در معرض تهدید است. اعلامیه بیشکیک در سال 2014 که توسط 12 کشور که پلنگ برفی در آنها زندگی می‌نماید به امضا رسیده، نشان می‌دهد که تهدیدها در برابر پلنگ برفی در حال افزایش است و نیاز مبرم بر ایجاد پالیسی و ارتقای ظرفیت در سطوح مختلف در مورد پلنگ برفی حس میشود. این اعلامیه همچنان نقش سکرتریت GSLEP را در محافظت پلنگ برفی از طریق هماهنگی، ظرفیت سازی، توصیه پالیسی و سیاست و شریک سازی معلومات در مورد بهترین عملکردها و روش‌ها، برجسته می‌سازد.

سکرتریت GSLEP درخواست های مختلفی را از نمایندگان کمیته رهبری دریافت کردند تا با متخصصین پلنگ برفی مشوره نموده و پالیسی مختصری را برای مدیریت حالات مشاجره و غیر معمول انکشاف دهد. با وجود اینکه پلنگ برفی بسیار گریزپا است اما گاه گاهی با انسان‌ها و مواشی مواجه و در تماس می‌شود. این پالیسی کوتاه توسط یک گروپ کاری ساینسدان‌ها و حافظان محیط زیست از کشور های که در آن پلنگ برفی یافت می‌شود تهیه شده است. این سند، ادامه نه پالیسی قبلی " مقالات زمینه‌ای برای حفاظت ایکوسیستم و پلنگ برفی در اجماع توصیه پالیسی (2017)" است که موضوعات مختلف را در ارتباط به پلنگ برفی تحت توجه قرار داده است.

این خلاصه پالیسی که توسط گروه کاری بنا به درخواست سکرتریت GSLEP تهیه شده است، قرار است منبعی برای کشورهای دارنده پلنگ برفی باشد و بر اساس آن، این کشورها طرزالعمل‌های عملیاتی استاندارد خود را جهت مدیریت حالات منازعه و غیر معمول توسعه و یا انطباق دهند. رهنمودها در این پالیسی بر اساس آپدیت ترین و جدیدترین معلومات و شواهد علمی است. این رهنمود می‌تواند به عنوان مواد آموزشی آگاهی دهی برای جوامع محلی و ذینفعان استفاده شود.

واکنش انسان‌ها در برابر پلنگ برفی در مواقع شکار مواشی

تحقیقات نشان می‌دهد که پلنگ برفی ترجیحا سم داران وحشی مانند گوسفند آبی، آهوی رنگ و بز مارخور را مورد حمله قرار می‌دهد اما در فرصت‌های مناسب مواشی را نیز مورد حمله قرار می‌دهد. پلنگ برفی به ندرت بالای مواشی با موجودیت چوپان در چراگاه‌ها حمله می‌کند. اما در صورت که چوپان نباشد و بویژه مواشی آواره به آسانی طعمه‌ی پلنگ برفی می‌شود. بز و گوسفند اهلی، اسب‌ها، غرگا و گاوهای جوان طعمه‌ی شکار پلنگ برفی می‌شود. حصارهای نگهداری مواشی که از ساخت و ساز ضعیف برخوردار باشند، دارای دیوارهای ضعیف و در و پنجره‌های ضعیف باشند، بیشتر در معرض حمله قرار می‌گیرند. این دست قضا با بسیار کم اتفاق می‌افتد اما گاهی منجر به کشته شدن تعداد زیاد مواشی می‌گردند.

مدیریت کشته شدن مواشی توسط پلنگ برفی در چراگاه‌ها

- پلنگ برفی بالای مواشی که به صورت فعال محافظت گردد به ندرت حمله می‌کند. اگر در صورت که چنین حمله‌ی صورت بگیرند، ساحه چریش به مدت 4 الی 10 روز باید تغییر داده شود. زیرا پلنگ برفی ترجیح می‌دهد مدت چند روز در نزدیکی ساحه شکار بماند و چرای مواشی در عین ساحه موجب کشتار بیشتر مواشی خواهند شد.
- از پراگنده ساختن لاشه حیوان شکار شده در چراگاه و جمع آوری گوشت آن خود داری نمائید. این عمل را بخاطر کاهش جلوگیری از کشتار بیشتر مواشی و جلوگیری از انتقال امراض جدی زونوتیکی (قابل انتقال بین انسان و حیوان) که توسط پلنگ برفی و پرازیت‌های آن انتقال می‌یابد، انجام دهید.

مدیریت کشتار مواشی توسط پلنگ برفی در قطن‌ها

- در صورت که پلنگ برفی داخل قطن‌ها شود و مواشی را از بین ببرند، آزادسازی خود به خودی و فوری پلنگ برفی از قطن و یا کدام ساحه سر بسته باید در اولویت قرار داده شود. پلنگ برفی باید ترک گردد تا فرار کند، و دخالت انسان‌ها در آن صورت نگیرند و به حال خودش رها گردد تا بدون کدام جبر و زور ساحه را ترک کنند. پلنگ برفی به زمان نیاز خواهد داشت تا به زعم خودش ساحه را بعد از خوردن قسمت از حیوان کشته شده ترک کند. پلنگ برفی معمولاً چندین حیوان را تلف نموده و خسته می‌شود و باید به آنها فرصت داده شود تا بهبود یابند و به زعم خود شان ساحه را ترک کند. مردم اشتباهاً خستگی پلنگ برفی را با پیری و ضعف حیوان ارتباط داده و فکر میکنند که نگهداری حیوان مذکور در اسارت برای بهبود حیوان مذکور کمک خواهد نمود. از انجام این عمل باید اجتناب گردد و آزادسازی خود مختار پلنگ برفی تسهیل گردد.
- از هرگونه تلاش برای گرفتاری و محصورسازی پلنگ برفی باید جلوگیری نمود. برعلاوه که این عمل نامناسب است، باعث ایجاد تنش و فشار بر حیوان می‌گردد و باعث افزایش جراحت به حیوان و مردم می‌گردد و به صورت بالقوه منجر به پیچیدگی‌های صحنی و قانونی می‌گردد.
- به هر اندازه که پلنگ برفی در بند به سر ببرد، به همان اندازه سطح بلند از فشارها را تجربه می‌کند و شانس بیشتری برای زخمی کردن خود می‌دهد. رها سازی حیوان باید در اولویت قرار داشته باشد. مدیران باید مردم را تشویق کند تا پلنگ برفی را به صورت فوری بدون نگهداشتن در قطن آزاد سازند.
- از تلاش‌ها برای گرفتاری و رها سازی باید خودداری گردد و در عوض رها سازی خودمختار تسهیل گردد. عمل گرفتاری-و رها سازی جدا از اینکه سطح بلند سترس و فشارها را به حیوان وارد می‌کند، مردم را تشویق می‌کند تا پلنگ برفی را زندانی کند و این عمل باعث زخمی، بد رفتاری و کشته شدن پلنگ برفی می‌گردد.
- حمله پلنگ برفی بالای انسان‌ها بسیار به ندرت اتفاق می‌افتد اما در صورت که به جاهای تنگ زندانی گردد، برای دفاع از خود به انسان‌ها حمله خواهند کرد. این عمل باعث زخمی شدن انسان‌ها می‌گردد. در صورت که پلنگ برفی در داخل قطن‌ها شود، در و راه‌های خروجی موجود باید باز گذاشته شده، مردم و سگ‌ها از ناحیه دور شود و مردم نیز تجمع ننمایند. این عمل به پلنگ برفی کمک می‌کند تا ساحه را ترک کنند. بعضی اوقات شاید ساعت‌ها را در بر گیرد تا پلنگ برفی ساحه را ترک کنند.
- اگر پلنگ برفی یک گوسفند و بز را در داخل و یا نزدیکی قطن کشته و فرار کرده باشد، احتمال این وجود دارد که یک لاشه‌ی دیگری را 1 الی 2 کیلومتر دورتر به جهت فرار خود انتقال داده باشد، پس در این صورت نکات صحنی و ایمنی را مراعات کنید. در صورت که سگ‌ها وجود نداشته باشد، لاشه از خود نشانی و سر نخ می‌گذارند که پیدا کردن آن برای پلنگ برفی آسان می‌باشد. این عمل به حیوان کمک می‌کند تا دوباره به قطن نیاید. پلنگ برفی با در نظر داشت جسامت شکار، بین 2 تا 10 کیلومتر از شکار موقعیت می‌گیرد. اگر چنین روش به کار گرفته شود، باید با حداکثر حساسیت انجام شود و در مواردی که برای افراد محلی حساس به نظر نرسد، باید از آن اجتناب شود. به خاطر داشته باشید که جدا از ضررهای اقتصادی، فامیل‌های متأثر نیز نقصان‌های احساسی و ترس را از کشته شدن مواشی شان تجربه می‌کند.
- معمولاً پلنگ برفی هنگام داخل شدن به حصارها چندین کشته از خود برجای می‌گذارد. در صورت کشتار مازاد، پیشنهاد می‌گردد تا لاشه‌های باقیمانده با احتیاط کامل دور انداخته شود و از مراعات حفظ الصحة اطمینان حاصل شود تا از انتقال امراض ساری وبا و دیگر امراض کشنده انسان جلوگیری گردد.

- احتمال زیاد وجود دارد که پلنگ برفی شب هنگام در حصار حمله شده برگردد. باید در هفته پیش رو متوجه باشید که ممکن پلنگ برگردد. برای کاهش حمله‌های تکراری، اقدامات ذیل پیشنهاد می‌گردد:
 - سگ‌های محافظ: اگر سگ موجود باشد، 1 الی 2 سگ در مسیر که پلنگ برفی می‌آید گذاشته شود. سگ‌ها در صورت که کنار هم بسته باشد، بسیار به صورت فعال هشدار می‌دهد. وقت که سگ هشدار می‌دهد، فوراً با سگ‌ها با انداختن صدا و روشنی همکاری شود و در غیر آن، زندگی سگ‌ها به خطر می‌افتد.
 - صدا: زنگ‌های فلزی نیم متر بلند در اطراف قطن‌ها نصب گردد تا صدا تولید کند. اختیاری اگر دو فلز کنار هم نصب شود تا با وزش باد از خوردن به هم صدا تولید نمایند. بوتل‌های خالی (یا بوتل که اندکی آب داخل آن باشد) نیز در وقت وزش باد صدا تولید می‌کند.
 - نور: ساحات نزدیک حصار شاید از لحاظ امکانات محدود باشد. در صورت که دسترسی به برق نباشد، فلزات جلا دار مثلاً سی دی را آویزان کنید تا روشنی مهتاب را منعکس کند. در صورت که خطر آتش کم باشد، تکه‌ی را در دیزل غوطه ور ساخته و نزدیک حصار آویزان کنید و بوی این دیزل شاید شکاری را دور کند. نورپردازهای ترساننده درنده اگر به مدت کمی استفاده شود مفید است اما نه به صورت دوامدار.
 - تغییر: تبدیل منظم پیره کننده‌ها و روش‌های که بتواند پلنگ برفی را در شب بترساند مفید است. پلنگ بسیار زود می‌آموزد و با ترساننده‌ها توافق می‌کند و به این دلیل تغییر روش‌ها مهم است.

حالت که مردم پلنگ برفی را به دام انداخته است و نصیحت کلی برای مدیریت همچنین حالت و منازعه بالای شکار مواشی:

- در حالات که مردم پلنگ برفی را به دام انداخته است و یا در بند آورده است، بسیار مهم است که مردم را تشویق کنیم از تجمع جلوگیری کند و تمام افراد آرامش گیرند و این خاموشی ادامه پیدا کند تا بالای حیوان فشارهای بیشتری وارد نگردد. بحث و گفتگو هرچه دور تر از قطن باید صورت گیرد زیرا بحث‌های زیاد باعث ترس درنده و مواشی می‌گردد.
- بزرگان محل باید وادار به گفتگو شود. هماهنگی بزرگان محل بخاطر قناعت مردم در آزادی فوری پلنگ برفی صورت گیرد.
- جبران خساره دولت به مردم متاثر شده بدون نیاز به گرفتن پلنگ برفی از نزد مردم تضمین شود. خسارات وارده از پلنگ برفی در حضور بزرگان محل بررسی و جبران خساره آماده شود. ارزیابی یکطرفه باعث بی اعتمادی مردم محل می‌شود. تمام رسمیات لازم جهت تسریع در پرداخت جبران خساره باید تکمیل گردد.
- وضعیت می‌تواند یک اندازه جدی‌تر باشد و معمولاً مردم با شکار مواشی شان احساساتی می‌شوند. بسیار مهم است وضعیت را با صبر و شکیبایی و احساس بالا مدیریت نمایید.
- وقایع گذشته و پلان برای آینده بسیار مهم است که ارزیابی گردد. احتمال دارد که عین محل تجربه مشابه را سپری کرده باشد.
- یا هم در آینده سپری نمایند.
- جامعه محلی را کمک نمائید تا از تکرار واقعه توسط پلنگ برفی جلوگیری نمایند. تمام حصارهای مواشی در محل بصورت فوری سروی و حصارهای که در معرض حمله پلنگ برفی هستند باید شناسایی گردند و همچنان پلان‌های هماهنگ کننده جهت دفع حمله درنده روی دست گرفته شود. این چنین بحث‌های فعال و پلان‌ها باعث افزایش اعتماد و حمایت فامیل‌های متاثر شده می‌شود. احتمالاً موسسات که به صورت محلی کار میکنند نیز از چنین تلاش‌ها حمایت کنند.
- از توقیف پلنگ برفی به دام گیرمانده از نزد مردم محل باید جلوگیری گردد و هرچه عاجل آزاد سازی اختیاری پلنگ برفی در اولویت قرار گیرند طوری که:

- توقیف پلنگ برفی از نزد مردم احتمالا این ایده را به آن‌ها می‌دهد که کمک‌ها بخاطر توقیف پلنگ برفی گرفته شده است و این عمل آن‌ها را برای به دام انداختن دوباره حیوان تشویق می‌کنند.
- جوامع دیگر را برای گرفتاری پلنگ برفی تشویق می‌نمایند.
- این عمل ملامتی از دست دادن مواشی را به گردن پلنگ برفی تغییر داده و مردم را تشویق می‌کنند تا با حیوان گرفتار شده بد رفتاری کنند و احتمالا باعث مرگ پلنگ برفی گردد.
- این عمل می‌تواند باعث جدایی یک چوپه پلنگ برفی از مادرش گردد.
- پلنگ برفی مشتاق جای زندگی طبیعی خود است. حتی یک پلنگ برفی زخمی در محیط وحشی و طبیعی خود می‌تواند بهترتر از خود نگهداری و مواظبت کند.
- این عمل مالکیت و مسئولیت مشترک (مردم محل و دولت) از حیات وحش را متاثر ساخته طوریکه مالکیت و مسئولیت حیات وحش را به مدیران و دولتمردان محدود می‌سازد.
- رویه دوستانه-تحفظی: رویه دوستانه-تحفظی مردم و مالداران باید از طریق پرداخت سریع جبران‌ها نهادینه و تشویق شود. بزرگنمایی سازی رویه خوب از طریق چینل‌های رسمی در رسانه‌های محلی نقش مثبتی را بازی می‌کنند.
- چندین مودل راهکرد و مشوق که اساس آن در جامعه محلی باشد در مدیریت شکار مواشی کمک می‌نمایند. این راهکارها می‌تواند شامل پروگرام‌های بیمه مواشی، حصارهای ضد شکار مواشی، پروگرام مشوق‌های نیازهای زندگی و دیگر پروگرام‌ها به هدف ساخت همکاری دوجانبه‌ی مردم محل و مدیران باشد. GSLEP برنامه آموزش مدیران را بخاطر حفاظت که اساس آن را جامعه محلی تشکیل دهد تسهیل می‌نماید و چنین برنامه‌های می‌تواند درخواست و تنظیم شود.

گرفتاری و تغییر موقعیت پلنگ برفی نباید متضمن موارد ذیل شود:

- هیچ شواهد علمی وجود ندارد که نشان دهد گرفتاری و تغییر موقعیت پلنگ برفی باعث کاهش شکار مواشی توسط پلنگ برفی گردد. ازبین بردن حیوانات ساختار طبیعی جوامع حیوانات را از بین می‌برند مثلا چوپه‌های پلنگ برفی که وابسته به مادرش است.
- تقریبا تمام پلنگ‌های برفی جوان بعضی اوقات مواشی را از بین می‌برند. اگر هر بار در صورت شکار مواشی درنده ازبین برده شود منجر به انقراض پلنگ برفی می‌شود.
- گرفتاری و تغییر مکان پلنگ برفی برای حیوان استرس‌زا است و حتی باعث جراحت و مرگ حیوان می‌شود.
- گرفتاری پلنگ برفی و رهایی آن توسط مدیران احتمالا باعث افزایش گرفتاری پلنگ برفی و بدرفتاری مردم با پلنگ برفی شود.
- تغییر موقعیت پلنگ برفی باعث مرگ و افزایش منازعه می‌شود زیرا پلنگ برفی در تلاش برای ساختن لانه در مکان جدید می‌شود.

مواجه شدن با پلنگ برفی زخمی

بهتر است پلنگ زخمی شده را تنها بگذارید و بروید. پلنگ برفی شبیه دیگر حیوانات وحشی مقاوم است. در صورت که پلنگ برفی حیوان بزرگتر از خود را در محیط‌های سخت و تند شکار می‌کنند معمولا زخمی شده و جراحت بر میدارد اما اکثر مواقع به صورت کامل صحت یاب می‌شود و توانایی زنده ماندن را پیدا می‌نماید و می‌تواند با جراحت‌ها و ضعف‌های مانند خراشیدگی و از دست دادن یک چشم و غیره کنار بیاید. همچنان جراحت‌ها می‌تواند از اثر جنگ دو حیوان نر باشد. بعضی اوقات احتمال دارد حیوان زخمی شده در محیط وحش ازبین برود؛ در چنین مواقعی لانه‌ی آن توسط یک پلنگ دیگری در چند هفته اشغال شده است.

مواجه شدن با چوچه پلنگ برفی

- پلنگ برفی زمان قابل ملاحظه‌ای را برای شکار و بررسی ساحه جهت محافظت از دیگر درنده‌ها سپری می‌نماید. بعضی اوقات شاید چوچه‌هایش را مدت 20 ساعت تنها بگذارند. حتی گاهی که چوچه‌هایش یک هفته سن داشته باشد این کار را انجام می‌دهد. مردم بعضی اوقات با آنها مواجه شده و احساس می‌کند که آنها به کمک نیاز دارد و فرض می‌کند که مادرش شاید مرده باشد. این عمل نیاز به آگاهی دارد.
- اگر با چوچه پلنگ برفی مواجه شدید، ساحه را فوراً ترک کنید. هیچ کمره‌ی در نزدیکی ساحه جاگذاری نگردد و هیچ شخصی نباید در ساحه منتظر بماند. پلنگ برفی از دید بسیار وسیعی برخوردار است و موجودیت مردم باعث می‌شود مادر به نزد چوچه خود آمده نتواند.

مواجه شدن با پلنگ برفی در زیستگاه‌های هموار و غیر کوهی

- بعضی اوقات، در تلاش برای دریافت محل زیست جدید، پلنگ برفی 60 یا بیشتر از 60 کیلومتر را در فلات‌های هموار، دره‌های وسیع و زیستگاه‌های هموار سفر می‌نماید تا به کوه‌های دیگر برسد. پلنگ برفی با کوه‌ها توافق دارد و در صورت احساس تهدید به سخره‌های تند فرار کرده و یا هم پشت کوه‌ها پنهان می‌شود. در زمین‌های هموار پلنگ برفی هیچ جای برای فرار ندارد. در این مواقع به شکل سرگردان عمل نموده و تلاش می‌کند خم خم راه برود و یا هم به شکل ثابت بدود. در صورت مواجه شدن با چنین حالتی، پلنگ برفی باید تنها گذاشته شده و هیچگاهی حتی برای گرفتن عکس تعقیب نشود. احتمالاً پلنگ برفی در شب حرکت می‌کند و در روز استراحت می‌کند.

شرایط استثنایی که نیاز است تا پلنگ برفی به وسیله مواد کیمیاوی بیهوش گردند

- در صورت که پلنگ برفی در تلک‌های شکار یا بند مانده و نمی‌تواند بدون مواد بیهوشی کیمیاوی آزاد گردد.
- احتمالاً پلنگ برفی مدت زیادی در شهر باقی مانده و نمی‌توند راه خود را پیدا نمایند.

مواجه شدن با لاشه‌ی پلنگ برفی

- افراد که آموزش ندیده اند نباید به لاشه‌ی پلنگ برفی نزدیک شوند. احتمال دارد پلنگ برفی امراض جدی زoonotیکی را به انسان‌ها انتقال دهد.
- مردم باید تشویق شود تا همچنین حوادث را به نزدیک ترین ادارات گزارش دهد تا داکتر و ترنر مجهز با وسایل در ساحه حضور یابد.

مواجه شدن با پلنگ برفی در ارتفاعات غیر معمول و یا موقعیت‌های جدید

- پلنگ برفی در محدوده‌ی وسیعی از ارتفاعات بین ارتفاع پائین 800 متر تا ارتفاعات بلند 5300 متر زندگی می‌نماید. مواجه شدن با پلنگ برفی مشکل است اما با افزایش کامره‌های با کیفیت بالا و تلفن‌های هوشمند، گزارش‌ها از مواجهه افزایش یافته است.
- بسیار نادر است که پلنگ برفی در ارتفاعات پایین دیده شود اما غیر معمول نیست که در ارتفاعات پائین، نزدیک جاده‌ها و نزدیک ساحات مسکونی دیده شود.
- با دید هرگونه حیات وحش در معرض خطر، پلنگ برفی باید از یک فاصله دور و مصئون و بدون ایجاد صداهای آزار دهنده و رویه‌های تخریب کننده نظارت گردد.

- پروگرام‌های آگاهی بخاطر تشویق مردم برای حفظ آرامش، وحشت نکردن و درک بهترین عمل در موقع دید پلنگ برفی و ستندرد های رویه ها یا (SOPs) نیاز است. پروگرام‌های آموزشی برای مدیران جهت مدیریت منازعه، آموزش اخلاق و تخنیک های گرفتاری حیوان و روش مدیریت به اشتراک جامعه در مدیریت پلنگ برفی در حالات منازعه و غیر معمول بسیار مفید است. سکرتریت GSLEP و موسسه تخنیکی همکار چنین پروگرام‌های آموزشی را در محدوده‌ی موجودیت پلنگ برفی ممکن تسهیل نمایند.

- Global Snow Leopard and Ecosystem Protection Program. 2017. Community-based Conservation. In: Background papers for Snow Leopard and Ecosystem Conservation Forum Policy Recommendations. Bishkek, Kyrgyz Republic. Pp. 23-24.
 - Athreya, V., Odden, M., Linnell, J. D., & Karanth, K. U. (2011). Translocation as a tool for mitigating conflict with leopards in human-dominated landscapes of India. *Conservation biology*, 25(1), 133-141.
 - Jackson, R. M., & Wangchuk, R. (2004). A community-based approach to mitigating livestock depredation by snow leopards. *Human dimensions of wildlife*, 9(4), 1-16.
 - Johansson, Ö., Malmsten, J., Mishra, C., Lkhagvajav, P. And mccarthy, T.M. 2013. Reversible immobilization of free-ranging snow leopards (*Panthera uncia*) using a combination of Medetomidine and Tiletamine-Zolazepam. *Journal of Wildlife Diseases* DOI: 10.7589/2012-02-049.
 - Johansson, Ö., McCarthy, T., Samelius, G., Andrén, H., Tumursukh, L., & Mishra, C. (2015). Snow leopard predation in a livestock dominated landscape in Mongolia. *Biological Conservation*, 184, 251- 258.
 - Johansson, Ö., Rauset, G. R., Samelius, G., McCarthy, T., Andrén, H., Tumursukh, L., & Mishra, C. (2016). Land sharing is essential for snow leopard conservation. *Biological Conservation*, 203, 1-7.
 - Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.
 - Mishra, C., Allen, P., McCarthy, T. O. M., Madhusudan, M. D., Bayarjargal, A., & Prins, H. H. (2003). The role of incentive programs in conserving the snow leopard. *Conservation Biology*, 17(6), 1512- 1520.
 - Mishra, C. 2016. The PARTNERS Principles for community-based conservation. Snow Leopard Trust, Seattle. 180 pp. ISBN: 978-0-9773753-1-8; ISBN: 978-0-9973753-0-1 (e-book)
 - Mishra, C., Redpath, S.R. and Suryawanshi, KS. 2016. Livestock predation by snow leopards: conflicts and the search for solutions. Pp. 59-67 in: mccarthy, T. And Mallon, D. (eds.). *Snow leopards of the world*. Elsevier.
 - Mishra, C., Young, J.C., Fiechter, M., Rutherford, B. And Redpath, S.M. 2017. Building partnerships with communities for biodiversity conservation: lessons from Asian mountains. *Journal of Applied Ecology* doi: 10.1111/1365-2664.12918
 - Suryawanshi, K. R., Bhatnagar, Y. V., Redpath, S., & Mishra, C. (2013). People, predators and perceptions: patterns of livestock depredation by snow leopards and wolves. *Journal of Applied Ecology*, 50(3), 550-560.
-

KEY CONTRIBUTORS

Orjan Johansson, Charudutt Mishra, Ajay Bijoor, Bayarjargal Avaantseren, Gopal Khanal, Justine Shanti Alexander, Koustubh Sharma, Kubanychbek Jumabai Uulu, Kulbhushansingh Suryawanshi, Mohammad Ali Nawaz, Gustaf Samelius

